

Nr 156.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln m. m.; given Stockholms slott den 2 mars 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, fråga angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag m. m. samt anför därvid följande.

Enligt skrivelse 1928:20 har riksdagen beslutat, att äldre reservationsanslag i intet fall får stå till förfogande längre än till och med tredje budgetåret efter det, å vars riksstat anslaget blivit sist uppfört. Över inves-

teringsanslag å kapitalbudgeten äger, enligt medgivande av 1944 års riksdag (nr 45), Kungl. Maj:t att förfoga, därest de med anslagen avsedda arbetena påbörjats före utgången av tredje budgetåret efter det, för vilket anslagen sist blivit i riksstaten uppförda.

I särskilda skrivelser den 13 och den 15 februari 1945 ha *försvarets civilförvaltning* — för egen räkning och för samtliga övriga centrala försvarsförvaltningar utom försvarets fabriksstyrelse och flygförvaltningen — samt *flygförvaltningen* gjort framställningar om fortsatt disposition under budgetåret 1945/46 av, bland andra, i det följande angivna för budgetåren 1939/40, 1940/41 och 1941/42 under fjärde huvudtiteln anvisade reservationsanslag. Såsom skäl för framställningarna har därvid anförts i huvudsak följande.

1939/40.

F. 20 e. Extra materielanskaffning för flygvapnet. För närvarande kunde ej bedömas, huruvida återstående utbetalningar för vissa kompletteringsanskaffningar m. m. hunne slutföras före innevarande budgetårs utgång.

1940/41.

D. 48. Viss materielanskaffning (anslag nr 2). *49. Viss luftvärnsmateriel.* *G. 2. Viss maskinutrustning m. m.* Till anslagen hänförliga upphandlingar hunne icke slutföras eller likvideras före budgetårets utgång.

E. 60 b. Likvidering av viss artillerimateriel. Slutlikvidering av vissa beställningar beräknades icke kunna verkställas under innevarande budgetår.

F. 20. Engångskostnader för anskaffning av vapenmateriel. Slutlikvidering av vissa beställningar kunde icke med säkerhet beräknas ske före utgången av budgetåret.

F. 22. Materielanskaffning för jaktflottiljer m. m. Vissa materielanskaffningar hunne icke slutföras före budgetårets utgång. Ett belopp om 603 657 kronor kunde dock återgå såsom icke längre erforderligt.

F. 25. Åtgärder för höjande av flygvapnets försvarsberedskap. Anskaffning av verkstadsutrustning och inredning vid flygvapnets övningsplatser hade ännu icke helt kunnat genomföras.

F. 29 a. Viss övnings- och undervisningsmateriel. Leverans och betalning av viss materiel hunne troligen icke verkställas före budgetårets utgång.

G. 21 a. Ersättningar för förluster i anledning av vissa åtgärder för militära ändamål. Enär ännu icke kunde avgöras, huruvida ytterligare behov av ersättningar kunde komma att uppstå under budgetåret 1945/46, syntes eventuell behållning böra få kvarstå även nämnda budgetår.

1941/42.

C. 14 c. Anskaffning av vattenfilter m. m. Anslaget syntes sannolikt bliva erforderligt för likvider under nästa budgetår.

C. 40 b. Luftskyddsåtgärder. Smärre kompletteringsarbeten kunde icke avslutas och slutlikvideras före budgetårets utgång.

C. 40 d. Ytterligare medel för anskaffning av tygmateriel. Till anslaget hänförliga upphandlingar hunne icke slutföras eller likvideras före utgången av innevarande budgetår.

C. 41 b. *Vissa fortifikatoriska anordningar m. m.* På grund av reviderade planer återstode ännu en del arbeten och anskaffningar. Dessa arbeten samt likvidering av vissa räkningar medhunnas icke under budgetåret.

C. 41 c. *Ytterligare medel till vissa fortifikatoriska anordningar m. m.* Vissa kompletteringsarbeten samt granskning och likvidering av vissa räkningar beräknades icke kunna medhinnas före budgetårets utgång.

C. 74 d. *Vattenbåt för kustflottan.* Leverans beräknades ske först under september 1945.

C. 74 e. *Bogserbåtar för Karlskrona och Stockholms örlogsvärv.* Slutuppgörelse med leverantörerna kunde icke äga rum före budgetårets utgång.

C. 74 f. *Kylanläggningar i undervattensbåtar.* Installation av samtliga kylaggregat kunde icke avslutas under innevarande budgetår.

C. 82. *Vissa arbeten vid Karlskrona örlogsvärv m. m.* Tillstånd till utförande av vissa ombyggnadsarbeten hade beviljats så sent att arbetena icke kunne slutföras under innevarande budgetår.

C. 83. *Anskaffning av viss båtmaterial.* Behållning å anslaget erfordrades för slutuppgörelse med leverantör, vilket icke kunde äga rum före budgetårets utgång.

C. 83 c. *Luftskyddsåtgärder.* Samtliga beställningar beräknades icke kunna likvideras förrän under nästa budgetår.

C. 85 b. *Anordnande av luftvärnsbatterier m. m.* Förefintlig behållning erfordrades för likvidering under nästa budgetår av kostnader för trådförbindelser för flottans ankarplatser.

C. 85 d. *Ytterligare medel till fortsättning av vissa krigsrustningsarbeten m. m.* På grund av att detaljplanerna beträffande vissa i rustningsplanen ingående arbeten omarbetats kunde arbetena icke slutföras under innevarande budgetår.

C. 113 e. *Luftskyddsåtgärder.* De medel, som beräknades återstå vid budgetårets utgång, erfordrades för genomförande av pågående arbeten.

C. 113 f. *Reservkraftaggregat vid vissa flygvapnets etablissemang.* Av anslaget, beträffande vilket 1944 års riksdag (skrivelse nr 304) medgivit viss ändrad disposition, beräknades vid innevarande budgetårets utgång till följd av materielbrist och långa leveranstider återstå 50 000 kronor, vilket belopp erfordrades för anskaffning av materiel enligt uppgjort anskaffningsprogram.

I anslutning till sin berörda framställning har civilförvaltningen upptagit fråga om fortsatt disposition under nästa budgetår av det å kapitalbudgeten för budgetåret 1939/40 anvisade investeringsanslaget till *Nybyggnad för de militära högskolorna*. Anslaget står enligt riksdagens medgivande till disposition jämväl under budgetåret 1944/45. Framlagt förslag till utförande av ifrågasvarande byggnadsföretag är alltså beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande den 21 februari 1945 över civilförvaltningens framställning anfört i huvudsak följande.

En så omfattande förlängning av dispositionsrätten till äldre anslag som här ifrågasatts borde icke betraktas såsom en normal åtgärd. I vad avsåge driftbudgeten borde förlängning av dispositionsrätten till anslag utöver tredje året efter riksstatsåret endast ifrågasättas i rena undantagsfall. Förslagen

måste ses mot bakgrunden av nu rådande speciella förhållanden — den militära beredskapen, bristen på viss materiel och den nu pågående verkstadskonflikten. I övrigt hade framställningen icke givit riksräkenskapsverket anledning till erinran.

Departements-
chefen.

I likhet med riksräkenskapsverket anser jag, att en förlängning av rätten att disponera äldre reservationsanslag normalt icke bör förekomma i den utsträckning, som av myndigheterna här ifrågasatts. Riksräkenskapsverket har erinrat om vissa nu rådande speciella förhållanden, som medverkat till förskjutningar i anskaffningsprogrammets genomförande. Härutöver kan framhållas, att i vissa fall omläggningar av anskaffnings- och byggnadsprogram blivit erforderliga för ernående av samordning med anskaffningar och byggnadsföretag, som skola komma till stånd enligt 1942 års försvarsbeslut. Vid bedömandet av frågor av förevarande art torde för fjärde huvudtitelns del för närvarande få tagas hänsyn till de speciella förhållanden, som råda inom försvaret.

De omständigheter, som beträffande de särskilda anslagen av myndigheterna anförts till stöd för framställningarna, synas mig giva vid handen, att förefintliga medel å samtliga i det föregående angivna reservationsanslag, såvitt nu kan bedömas, behöva tagas i anspråk för med anslagen avsedda ändamål även under nästa budgetår. Behovet av fortsatt disposition bör dock, såsom för innevarande budgetår skett, beträffande samtliga ifrågavarande anslag av Kungl. Maj:t underkastas ytterligare prövning vid en senare tidpunkt, innan slutligt beslut meddelas. Enligt det föregående kan redan nu förutses, att ett belopp av omkring 600 000 kronor av anslaget 1940/41: F. 22 Materielanskaffning för jaktflottiljer m. m. kan i samband med budgetregleringen för innevarande budgetår tillföras budgetutjämningsfonden.

I enlighet med de inledningsvis berörda bestämmelser, som gälla för disposition av anslag, bör fråga om utnyttjande under nästa budgetår av här ifrågavarande reservationsanslag underställas riksdagens prövning.

Med uppförande av nybyggnad för de militära högskolorna, vartill medel anvisades redan för budgetåret 1939/40, har hittills fått anstå med hänsyn till förhållandena på byggnadsmarknaden. Planeringen av lokalerna för dessa högskolor torde även komma att påverkas av det förslag rörande officersutbildningen inom armén, som arméns officersutbildningskommitté torde avgiva under nästa budgetår. Då beslut om byggnadens utförande möjligen kan meddelas under nästa budgetår, synes det lämpligt, att Kungl. Maj:t fortfarande äger disponera över anslaget. Härtill bör, i enlighet med de inledningsvis berörda principerna för disposition av investeringanslag, riksdagens medgivande inhämtas.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att förefintliga medel å i det föregående angivna för budgetåren 1939/40, 1940/41 och 1941/42 anvisade reservationsanslag må jämväl under budgetåret 1945/46 disponeras för de med anslagen avsedda ändamålen,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att jämväl under budgetåret 1945/46 förfoga över det såsom kapitalinvestering i statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1939/40 anvisade investeringsanslaget III. 6. Nybyggnad för de militära högskolorna för påbörjande av ifrågavarande byggnadsföretag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Broberg.
